SUT BEZI O‘CHOQLI O‘ZGARISHLARINI ANIQLASHDA NUR TASHXISI USULLARINING AHAMIYATI

O‘runbayeva N.A[1], Bekchanova Sh.Z.[1], Aytimova G.Y.[1]

[1]Urganch davlat tibbiyit instituti

Mavzuning dolzarbligi: Dunyo miqyosida ayollar o‘rtasida xavfli o‘sma kasalliklari ichida sut bezi saratoni (SBS) birinchi o‘rinni egallab kelmoqda. Kasallikni erta bosqichlarda, ya’ni palpatsiyada aniqlab bo‘lmaydigan o‘choqli o‘zgarishlar (klinik belgilarsiz) davrida tashxislash davolash samaradorligini keskin oshiradi. Shu sababli, zamonaviy nur tashxisi usullarining (raqamli mammografiya, ultratovush tekshiruvi, MRT) imkoniyatlarini qiyosiy baholash va ularni majmuali qo‘llash algoritmlarini takomillashtirish tibbiyotning eng dolzarb vazifalaridan biridir.

Tadqiqot maqsadi: Sut bezining o‘choqli va tugunli o‘zgarishlarini tashxislash hamda differensial diagnostika qilishda raqamli mammografiya (MMG), ultratovush tekshiruvi (UTT) va magnit-rezonans tomografiya (MRT) usullarining sezuvchanligi hamda o‘ziga xosligini (specificlik) qiyosiy baholash.

Material va metodlar: Tadqiqot davomida sut bezida o‘choqli patologiyalar gumon qilingan 120 nafar bemor ayollarning nur tashxisi natijalari retrospektiv tahlil qilindi. Barcha bemorlarda rejaviy ravishda raqamli mammografiya va yuqori chastotali (10-14 MGs) datchik yordamida UTT (rangli dopler va sonoelastografiya bilan birga) o‘tkazildi. Sho‘bhali holatlarda (35 nafar bemorda) kontrastli MRT tekshiruvi bajarildi. Olingan natijalar xalqaro BI-RADS tasnifi bo‘yicha tizimlashtirildi va gistologik (biopsiya) xulosalar bilan qiyoslandi.

Natijalar va ularning muhokamasi:

Raqamli mammografiya (MMG): 40 yoshdan oshgan ayollarda va sut bezining involutiv (yog‘li) tiplarida yuqori sezuvchanlikni (88,5%) ko‘rsatdi. Ayniqsa, xavflilik belgisi hisoblangan mikrokalsinatlar to‘plamini va arxitektonika buzilishlarini aniqlashda MMG yetakchi usul bo‘lib qoldi. Biroq, sut bezi rentgenologik zich bo‘lgan (dens) yosh ayollarda MMGning sezuvchanligi 52% gacha pasaydi.

Ultratovush tekshiruvi (UTT): Zich sut bezlarida kichik o‘lchamli (5 mm gacha bo‘lgan) solid hosilalar va kistalarni differensizatsiya qilishda yuqori samaradorlik (sezuvchanlik 91,2%)

ko‘rsatdi. Sonoelastografiya usuli tugunlarning qattiqligini (elastikligini) baholash orqali BI-RADS 3 va BI-RADS 4 guruhlari o‘rtasidagi chegarani aniqlashtirishga va asossiz biopsiyalar sonini 24% ga kamaytirishga imkon berdi.

MRT (kontrast bilan): Ko‘p o‘choqli (multisentrik) o‘sish shakllarini, implantlar mavjudligini va MMG/UTTda shubhali bo‘lgan holatlarni aniqlashda eng yuqori sezuvchanlikka (96,8%) ega bo‘ldi.

Xulosa: Sut bezi o‘choqli o‘zgarishlarini tashxislashda bitta usul bilan cheklanib bo‘lmaydi. Eng optimal diagnostik algoritm — bu bemorning yoshi va sut bezi zichligi arxitektonikasini hisobga olgan holda MMG va UTT usullarini majmuali (kombinatsiyalangan) qo‘llashdir. BI-RADS tizimining to‘gri yuritilishi esa xavfli o‘smalarni dastlabki bosqichlarda aniqlash va davolash taktikasini to‘gri tanlashda nur tashxisining ahamiyatini maksimal darajaga ko‘taradi.